

เรื่อง ชี้แจงข้อเท็จจริงข่าวหนังสือพิมพ์เรื่อง “สังขัย ร.ร. หนึภัยเหมืองแร่ถล่ม”

ตามที่หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 25 สิงหาคม 2547 ได้ตีพิมพ์ข่าวในหน้า 9 โดยพาดหัวข่าว “สังขัย ร.ร. หนึภัยเหมืองแร่ถล่ม” ซึ่งสรุปเนื้อหาได้ว่า พื้นดินบริเวณสนามฟุตบอลของโรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อ ตำบลชะแล อำเภอกองคา จ.กาญจนบุรี ได้ยุบตัวลง และมีที่ทว่าจจะทรุดลงเรื่อย ๆ จนน่าเป็นห่วงว่าอาจขยายถึงบริเวณอาคารเรียน ซึ่งอยู่ห่างจากสนามฟุตบอลเพียง 20 เมตรได้ โดยอาจเป็นผลมาจากการทำเหมืองใต้ดิน ซึ่งขณะนี้ได้เลิกกิจการแล้ว นั้น

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อมูล และไปตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่แล้ว ขอชี้แจงผลการตรวจสอบ ดังนี้

1. เหมืองแร่ใต้ดินที่อ้างถึงตามข่าวหนังสือพิมพ์ คือ เหมืองแร่สองท่อ ของ บริษัทกาญจนบุรีเอ็กซ์โพลเรชั่น แอนด์ ไมนิ่ง (เค็มโก) จำกัด ทำเหมืองแร่ตะกั่ว โดยวิธีเหมืองอุโมงค์ ซึ่งได้หยุดการทำเหมืองลงแล้วตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม 2545 เป็นต้นมา เนื่องจากประทานบัตรที่ได้รับอนุญาตจำนวน 3 แปลง ได้สิ้นอายุลงแล้วทุกแปลง ปัจจุบันบริษัทฯ ยังไม่ได้รับอนุญาตประทานบัตรตามคำขอประทานบัตรที่ไต่ยื่นขอไว้ในพื้นที่ข้างเคียงกับประทานบัตรเดิม

2. ในการทำเหมืองอุโมงค์ของเหมืองสองท่อใต้ ซึ่งอยู่ใกล้ชุมชนบ้านเหมืองสองท่อ ในระหว่างที่ประทานบัตรยังมีอายุอยู่ (ประทานบัตรที่ 11454/11339 มีอายุ 21 ปี ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2518 ถึงวันที่ 11 มิถุนายน 2539) บริษัทเค็มโก ได้กั้นพื้นที่ไม่ทำเหมืองเข้าไปใกล้พื้นที่ที่ตั้ง ชุมชนหมู่บ้านเหมืองสองท่อและโรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อ ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของแปลงประทานบัตร (ดังแผนที่ที่แนบ) โดยขอบเขตของการเดินอุโมงค์เหมืองใต้ดิน ซึ่งมีความลึกจากผิวดินประมาณ 30-150 เมตร อยู่ห่างจากขอบสนามฟุตบอลประมาณ 20 เมตร ฉะนั้น ใต้พื้นดินของหมู่บ้านและโรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อจึงเป็นบริเวณที่ไม่มีการเดินอุโมงค์เพื่อผลิตแร่ นอกจากนี้ ในการทำเหมืองอุโมงค์ของเหมืองแร่สองท่อใต้ ก็เป็นการทำเหมืองในหินปูนแข็ง และในอุโมงค์บริเวณที่อาจเป็นโพรงดินหรือหินร่วนตามแนวรอยเลื่อน ซึ่งผนังและเพดานไม่แข็งแรงก็มีการค้ำยันเพื่อให้เกิดความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย ทั้งนี้ นับแต่หยุดการทำเหมืองในประทานบัตรแปลงนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา ยังไม่เคยปรากฏว่า มีการพังถล่มหรือยุบตัวของพื้นดินเหนืออุโมงค์ผลิตแร่แต่อย่างใด

3. โรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อ เดิมเป็นโรงเรียนเด็กเล็กถึงประถมศึกษา ซึ่งบริษัทเค็มโกเป็นผู้สร้างและมอบให้กับทางราชการ เพื่อรองรับเด็กนักเรียนของคณงานและพนักงานของเหมือง และเกษตรกรที่อยู่ใกล้เคียงกับเขตเหมือง เปิดทำการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา บริษัทเค็มโกได้ให้ความอนุเคราะห์สวัสดิการต่าง ๆ แก่โรงเรียน โดยเฉพาะไฟฟ้าจากเครื่องปั่นไฟ ซึ่งในสมัยก่อนหมู่บ้านต่าง ๆ โดยรอบเขตเหมืองสองท่อ ได้แก่ บ้านห้วยเสือ และบ้านทุ่งนางครวญ เป็นต้น เป็นหมู่บ้านในเขตทุรกันดารไม่มีไฟฟ้าและถนนเข้าถึง ในเวลาต่อมาโรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อ ได้รับการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนศูนย์กลางของพื้นที่ และขยายชั้นเรียนถึงมัธยมศึกษา เพื่อรองรับนักเรียนมัธยมศึกษาจากหมู่บ้านต่าง ๆ ในละแวกนี้ทั้งหมด แต่โดยที่ในปัจจุบัน บริษัทเค็มโกได้หยุดการทำเหมืองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จึงไม่สามารถให้บริการด้านไฟฟ้าแก่โรงเรียนและชุมชนบ้านเหมืองสองท่อ ได้ตลอดทั้งวันดังเช่นแต่ก่อน และโรงเรียนยังไม่ได้รับงบประมาณติดตั้งระบบไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วน-ภูมิภาค รวมตลอดถึงสวัสดิการอื่น ๆ เช่น รถรับส่งนักเรียนต่างหมู่บ้าน จึงเกิดความไม่

สะดวกสบายขึ้น ในการเรียนและการสอนของโรงเรียน จำนวนนักเรียนมีน้อยลง ประกอบกับหมู่บ้านอื่นๆ ได้มีการพัฒนา มีถนนและไฟฟ้าเข้าถึงแล้ว จึงมีการเรียกร้องให้ย้ายโรงเรียนมัธยมศึกษาไปยังหมู่บ้านของตน โดยเฉพาะบ้านห้วยเสือ และบ้านทุ่งนางครวญ ซึ่งปัจจุบันทั้งสองหมู่บ้านอยู่ห่างจากบ้านเหมืองสองท่อประมาณ 5 และ 12 กิโลเมตร และมีเพียงโรงเรียนประถมศึกษา อาจเป็นเหตุที่ทำให้กรรมการหมู่บ้านทุ่งนางครวญออกมาให้ข่าวข้างต้นแก่หนังสือพิมพ์

4. จากการตรวจสอบการทรุดตัวของดินบริเวณสนามฟุตบอลโรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อตามข่าวหนังสือพิมพ์ ปรากฏว่า ข้อเท็จจริงเกิดจาก เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม ที่ผ่านมามีฝนตกหนักทำให้น้ำฝนจากภูเขาที่อยู่ด้านหลังโรงเรียนไหลบ่าลงมากัดเซาะถนนลูกรังทางเข้าโรงเรียนขาด แล้วไหลบ่าลงยังสนามฟุตบอลของโรงเรียน เกิดการกัดเซาะพื้นดินบางส่วนเป็นหลุมเป็นร่อง ไม่ใช่เกิดจากการถล่มหรือยุบตัวของพื้นดิน เนื่องจากการทรุดตัวของอุโมงค์ใต้ดิน ซึ่งบริษัทเค็มโกได้ให้ความอนุเคราะห์แก่โรงเรียน โดยนำหินและดินไปถมปรับซ่อมแซมถนนทางเข้าโรงเรียนและสนามฟุตบอลส่วนที่ได้รับความเสียหายเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยใช้หินและดิน จำนวน 12 รถบรรทุกเทท้าย (ประมาณ 70 ลูกบาศก์เมตร) และได้เนนย้าขอให้โรงเรียนหมั่นดูแลขุดลอกรางระบายน้ำและท่อระบายน้ำข้างถนนทางเข้าโรงเรียนเพื่อให้น้ำฝนสามารถไหลลงสู่ที่ต่ำได้โดยสะดวก ไม่เกิดการไหลบ่าข้ามถนนกัดเซาะให้ถนนขาด

5. อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพื้นที่หมู่บ้านเหมืองสองท่อและโรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อดังอยู่บนสภาพภูมิประเทศซึ่งเป็นหินปูนที่มีรอยเลื่อนอยู่มาก และโดยธรรมชาติหินปูนถูกละลายโดยน้ำใต้ดินได้ง่าย ทำให้เกิดโพรงหรือหลุมยุบ (sink hole) ปรากฏอยู่หลายแห่ง และยังตั้งอยู่ใกล้กับอุโมงค์เหมืองแร่ใต้ดินที่หยุดการทำเหมืองแล้ว ซึ่งหากในบริเวณหมู่บ้านหรือโรงเรียนมีโพรงใต้ดินหรือหลุมยุบและโพรงหรือหลุมยุบดังกล่าว เชื่อมต่อกับอุโมงค์เหมืองแร่ใต้ดิน น้ำผิวดินที่ไหลลงสู่โพรงหรือหลุมยุบก็จะเป็นตัวนำพาดินภายในโพรงหรือหลุมยุบให้ไหลลงไปยังอุโมงค์ใต้ดิน ซึ่งจะสามารถทำให้เกิดการยุบตัวหรือทรุดตัวของพื้นดินเหนือโพรงหรือบริเวณหลุมยุบได้ อันอาจจะเป็นอันตรายต่อประชาชนและนักเรียนในพื้นที่ดังกล่าว กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้สั่งการให้นักธรณีวิทยาและวิศวกรเหมืองแร่ไปสำรวจและตรวจสอบในรายละเอียดต่อไปด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

สำนักบริหารและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่